

Pembe İncili Kaftan

ÖMER SEYFETTİN



ÖMER SEYFETTİN
DİZİSİ

i y i k i k i t a p l a r ı m v a r . . .



● TİMAŞ YAYINLARI ●
İSTANBUL 2019

PEMBE İNCİLİ KAFTAN

Yayın Yönetmeni Savaş Özdemir
Kapak Resmi Şahin Erkoçak
Kapak Tasarım Kenan Özcan

22. Baskı Şubat 2019
Uluslararası Seri No (ISBN) 978-975-362-859-4

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alayköşkü Cad. No: 5
Fatih/İSTANBUL
Telefon (0212) 511 24 24
E-posta timascocuk@timas.com.tr

Baskı ve Cilt Çınar Matbaacılık
Sertifika No 12683
Adres Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. No:34 Bağcılar / İstanbul
Tel (0212) 628 96 00



TİMAŞ YAYINLARI / 939

ÖMER SEYFETTİN DİZİSİ / 1

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

PEMBE İNCİLİ KAFTAN

Ömer Seyfettin



ÖMER SEYFETTİN [1884 - 1920]

1884'te Gönen'de doğdu. Babası Kafkas göçmenlerinden Yüzbaşı Ömer Şevki Bey'dir. Ömer Seyfettin, ilköğrenimine Gönen'de mahalle mektebinde başladı. Bir süre sonra ailece İstanbul'a yerleştiler. İlk ve orta eğitimini İstanbul'da tamamladı. Daha sonra Edirne Askeri Lisesi'ne gitti. 1903'te İstanbul'da Harp Okulu'nu bitirerek teğmen rütbesiyle İzmir'de göreve başladı.

Ömer Seyfettin 1912'de Balkan Savaşları'nda Sırp ve Yunan Cephelerinde savaştı. Yanya Kalesi'nin savunmasına katıldı. Kale düşünce Yunanlılara tutsak oldu. Bir yıl süren tutsaklığın ardından İstanbul'a döndü ve Kabataş Lisesi'nde öğretmenlik yapmaya başladı. 1915 yılında evlendi. Bu evlilikten Güner isimli bir kız çocuğu doğdu. 1920 yılında henüz 36 yaşındayken yakalandığı ağır hastalıktan kurtulamadı ve hayata gözlerini yumdu.

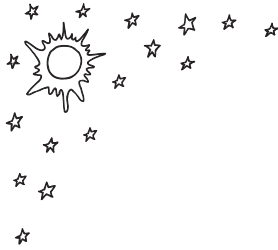
Ömer Seyfettin, Türk edebiyatının en başarılı öykücülerindedir. Kısa öykü türünün de öncülerinden biridir. Öykülerinde gerçekleri olduğu gibi göstermiş döneminin sorunlarını yansıtmıştır. Alaycı, süssüz ve sade bir anlatım dili kullanmıştır. Ömer Seyfettin öykülerinde çoğunlukla çocukluk anılarını, halkın inançlarını, tarihî olayları ve toplumun bozulmuş düzenini anlatır.

Ömer Seyfettin'in başlıca eserleri:

Efruz Bey, Gizli Mabret, Yüksek Ökçeler, Kaşağı, Yalnız Efe, Perili Köşk, Diyet, Forsa, Pembe İncili Kaftan, İlk Namaz.

İçindekiler

Pembe İncili Kaftan	9
Ferman	31
Vire	53
Hürriyet Gecesi	75
Keramet	91



Pembe İncili Kaftan



Büyük kubbeli serin divan,* bugün daha sakin, daha göl-geliydi. Pencerelerinden süzü-len mavi, mor bahar ışıkları, çinilerinin** yeşil derinliklerinde birikiyor, koyulaşı-yordu. Yüksek ipek minderlere diz çökmüş yorgun vezirler, önlerindeki halının renkli nakışlarına bakı-yorlardı.

Uzun, beyaz sakalını zayıf eliyle tutan ihtiyar Sadrazamın sönük gözleri, çok önemli şeyler düşü-nüyor belli belirsiz noktalara dalıyordu.

– Cesur bir adam lâzım paşalar, dedi. Biz onun sırmalara, altınlara, elmaslara boğarak gönderdiği elçisine padişahımızın elini öptürmedik. Ancak dizini

*Divan: Osmanlı Devletinde yüksek düzeydeki devlet adamlarından oluşan büyük meclis.

** Çini: Duvarları kaplayıp süslemek için kullanılan, bir yüzü sırlı, fırın-lanmış levha.

öpmesine izin verdik. Şüphesiz o da karşılık vermeye kalkacak.

– Şüphesiz.

– Hiç şüphesiz.

– Kesinlikle!..

Kubbealtı vezirlerinin* kendisiyle aynı fikirde olduğunu anlayan Sadrazam, düşündüğünü daha açık söyledi.

O halde bizden elçi gidecek adamın çok cesur olması lâzım! Öyle bir adam ki ölümden korkmasın. Devletin şanına dokunacak hareketlere karşı koysun. Ölüm korkusu ile, uğrayacağı hakaretlere boyun eğmesin...

– Evet!

– Hay, hay!

– Çok doğru...

Sadrazam, sakalından çektiği elini dizine dayadı. Doğruldu. Başını kaldırdı. Vezirlere ayrı ayrı baktı.

– ...

– ...

– ...

* Kubbealtı vezirleri: Devlet işlerinin konuşulması için vezirlerin toplandığı yer.

Dindar, barış sever padişahın koca devletinin, küçük bir beyni durumunda olan divan üyeleri düşünmeye başladı.

* * *

Bu elçi, yedi yıl sonra Yavuz Sultan Selim karşısında büyük bir yenilgiye uğrayacak olan İsmail Safevi'ye gönderilecekti.

Şehzâdeliğini* ata binmekten, cirit oynatmaktan, silah kullanmaktan çok, kitap okuyarak geçiren Sultan Bayezid-i Veli'nin huyları son derece sakindi. Yalnız şiiri, sanatı, tasavvufu sever, savaştan, kavgadan nefret ederdi.

Vezirler, sevgili padişahlarının huzurunu bozmayı en büyük vazifeleri bilirdi. Bununla beraber sınırlarda yine kavganın arkası alınamıyordu. Bosna, Eflak, Karaman, Belgrat, Hırvatistan, Venedik seferleri birbirini takip ediyordu.

Yeni ülkeler fethediliyordu. Rahat istendikçe sıkıntı sıkıntı üstüne geliyordu. Hele doğu bölgeleri... Kan, ateş, zulüm içinde kıvranıyordu.

Şah İsmail serserisi Akkoyunlu hükümdarının yıkıntıları üstünde, bir saltanat kurmuştu. Geçtiği yerlerde dikili ağaç bırakmıyordu. Babasıyla, büyük babası Cüneyt'in intikamını almak için delice bir gurura kapılmıştı.

* Şehzâde: Padişahların çocuklarına verilen ad.

Bu kudurmuş şah, akla gelmedik canavarlıklarla sağına soluna saldırıyordu. Kendine sığınan insanları bile, ziyafete çağırıp kaynatırdığı büyük kazanlara atıp söğüş* yapardı. Yendiği Özbek padişahının kafatasıyla şarap içen bu gaddar şah, dünyada gerçekten eşi görülmemiş bir zalimdi.

Sultan Bayezid'in edepli, sakın, iyi huylu, dindar vezirleri, onun vahşetini hatırlamaya bile tahammül edemezlerdi.

Bu zalim, bir gün mutlaka bizim sınırlarımıza da saldıracak, Doğu illerini işgale kalkacaktı. Bunu herkes biliyordu. Geçen yıl Zülkadriye valisi Alâüddevle'den kızını istemişti. Onun bu isteği reddetmesi üzerine öfkelenmişti. İntikam almak için Osmanlı topraklarından geçti. Korumasız Zülkadriye arazisine girdi. Diyarbekir, Harput kalelerini aldı.

Sarp bir dağa kaçan Alâüddevle'nin oğlu ile iki torunu eline esir düştü. Şah İsmail, bu zavallıları ateşte kızartıp kebab ettirdi. Eterini kuzu gibi yedi.

Böyle bir vahşet doğuda yeni duyuluyordu. Savaşı sevmeyen Sultan Beyazid, Şah İsmail'in topraklarımızdan geçmesi karşısında, Ankara'ya, Yahya Paşa komutanlığında bir ordu göndermekten başka bir şey yapmadı.

Şah İsmail, zalim olduğu kadar da kurnazdı...

* Söğüş: Suda kaynatılıp pişirilen et.

Osmanlı toprağına geçtiğı için özür diliyordu. Birbiri arkasına elçiler gönderiyordu. O zaman Trabzon valisi Şehzade Yavuz, babası gibi sabredememiş, Tebriz sınırını geçmiş, Bayburt'a, Erzincan'a kadar her tarafı yağmalamıştı. Hatta Şah'ın kardeşi İbrahim'i esir almıştı.

İsmail'in elçisi şimdi bu saldırılardan şikayet ediyordu. Osmanlı toprağından geçmelerinin, padişahın devletine karşı değil, sırf Alâüddevle aleyhine olduğunu tekrarlıyordu. İşte divan bunu değerlendirmek için toplanmıştı. Ama bu kurnaz ve zalim saha gönderilecek uygun bir elçi bulunamıyordu.

Kendini Osmanlı sultanıyla bir tutan Şah İsmail, belki onu kazığa vuracak, derisini yüzecek, akla gelmedik kaba bir vahşetle öldürecekti.

Sadrazamın sağında, deminden beri bir mezar taşı gibi hareketsiz duran vezir yerinden kıınıldadı. Yavaş yavaş sola döndü:

– Ben tam bu elçiliğe uygun bir adam biliyorum, dedi. Babası benim yoldaşımdı. Ama bu adam devlet memurluğunu kabul etmez.

– Kim?

– Muhsin Çelebi.

Sadrazam bu adamı tanıımıyordu. Sordu:

– Burada mı oturuyor?

– Evet.

- Ne iş yapıyor?
- Biraz zengindir. Zamanını okumakla geçirir. Tanımazsınız efendim. Devlet büyükleriyle hiç dostluk etmez. Makam istemez.
- Niye?
- Bilmem ama belki Allah katında sorumluluğu var diye.
- Tuhaf..
- Fakat çok cesurdur. Doğrudan ayrılmaz. Ölümden çekinmez. Birçok defa savaşa katılmıştır. Yüzünde kılıç yaraları vardır.
- Bize elçi olmaz mı?
- Bilmem.
- Bir kere kendisini görsek...
- Bilmem, çağırınca ayağınıza gelir mi?
- Nasıl gelmez?
- Gelmez işte... Dünyaya ihtiyacı yoktur. Padişah ile fakir gözünde birdir.
- Devletini sevmez mi?
- Sever sanırım.
- O halde biz de kendimiz için değil, devletine hizmet için çağırırız.
- Denemekte fayda var efendim.
-

Sadrazam o akşam saray memurlarını, Muhsin Çelebi'nin Üsküdar'daki evine gönderdi. Devlete, millete dair bir konu için kendisiyle konuşacağını, yarın mutlaka gelmesini yazıyordu.

* * *

Sadrazam sabah namazından sonra sarayın selamlığında,* Hint kumaşından ağır perdeli küçük, aydınlık bir odada yazıcının bıraktığı kâğıtları okuyordu. Muhsin Çelebi'nin geldiğini haber verdiler.

– Getirin buraya, dedi.

İki dakika geçmeden odanın sedef süslemeli ceviz kapısından palabıyıklı, iri, güçlü, kuvvetli, şen bir adam girdi. İnce, siyah kaşlarının altında iri gözleri parlıyordu. Belindeki silahlık boştu. Bütün insanların kendisine yaltaklanmasına alışkın olan sadrazam, bir an, eteğinin öpülmesini bekledi. Ama nafile...

Sadrazam söyleyecek bir şey bulamadı. Böyle göğsü ileride, kabarık, dik başlı bir adamı ömründe ilk defa görüyordu. Kubbe vezirleri bile huzurunda iki büklüm dururlardı. Muhsin Çelebi, çok doğal bir sesle sordu:

– Beni istemişsiniz, ne söyleyeceksiniz efendim?

– Şey..

* Selâmlık: Saray, köşk veya konaklarda erkeklerin bulunduğu ve erkek konukların alındığı bölüm.

– Buyurunuz efendim.

– Buyur oğlum, şöyle otur da...

Muhsin Çelebi, çekinmeden, sıkılmadan, ezilip büzülmeden yine doğal bir hareketle kendine gösterilen yere oturdu. Sadrazam hâlâ ellerinde tuttuğu kıvrak kâğıtlara bakarak içinden, “Ne biçim adam? Acaba deli mi?” diyordu. Halbuki... Hayır. Bu çelebi* çok akıllı bir insandı! Merde namerde muhtaç olmayacak kadar bir serveti vardı.

Çamlıca ormanının arkasındaki büyük mandıra** ile büyük çiftliğini işletir, namusuyla yaşar, kimseye minnet etmezdi. Fakirlere, zayıflara, gariplere bakar, sofrasında hiç misafiri eksik olmazdı. Dindardı. Din, millet, padişah aşkını kalbinde duyanlardandı. Devletin büyüklüğü, yüceliğini anlardı. Asıl düşüncesi “Allah’tan başka kimseye secde etmemek, kula kul olmamak”tı... Bilgisi, olgunluğu herkesçe bilinirdi. Devrin büyük bilginlerinden İbni Kemal, ondan bahsederken “Beni okutur!” derdi. Şairdi. Fakat ömründe hiç devlet büyüklerini öven şiir yazmamıştı.

Yaşı kırkı geçiyordu. Önünde açılan devlet makamlarından hiçbirini kabul etmemişti. İnsanlık onun gözünde çok yüksek, çok büyüktü. İnsan yüzünde Allah’ın elçisiydi.

*Çelebi: Görgülü, terbiyeli, efendi kimse.

** Mandıra: Süt ve süt ürünlerinin yapıldığı yer.

Allah, insana kendi ahlâkını vermek istemişti. İnsan, yaratılmış olan diğer varlıklardan üstündü... Kuyruğunu sallaya sallaya efendisinin papuçlarını yalayan köpeğe yaltaklanma çok yakışırdı; ama insana... Muhsin Çelebi, her türlü alçalmayı kabul ederek yüksek mevkilere iki büklüm tırmanan, sürüngenler gibi yerlerde sürünen aç gözlü insanlardan nefret ederdi. Hatta bunları görmemek için topluma çok fazla karışmazdı. Yalnız savaş zamanları garip asker birliklerine kumandanlık etmek için meydana çıkardı. Huzurda serbest, rahat oturduğu sadrazamı çok şaşırttı. Ama kızdırmadı:

– Tebriz'e bir elçi göndermek istiyoruz. Tarafımızdan sen gider misin oğlum?

– Ben mi?

– Evet.

– Neden?

– Aradığımız gibi bir adam bulamıyoruz da...

– Ben şimdiye kadar hiç devlet memurluğu yapmadım.

– Niçin?

Muhsin Çelebi biraz durdu. Yutkundu. Gülümsedi:

– Çünkü ben boyun eğmem. El etek öpmem, dedi. Halbuki zamanın devlet adamları etraflarında hep boyun eğip, el etek, hatta ayak öpüp, bin türlü yaltaklanmayla, iki yüzlülükle hareket edenleri

görevlendirirler. Gözdeleri, hizmetçileri, hep iki yüzlüler, namussuz maskaralar, onursuz dalkavuklardır. Mert, doğru, şeref ve gurur sahibi, hür vicdanının sesine kulak veren bir adam gördüler mi, hemen düşman olur, kötülüğü için çalışırlar. Gedik Ahmet Paşa niçin hançerlendi paşam?

— ...

Sadrazam, yavaşça dişlerini sıktı. Gözlerini süzdü. Tuttuğu kâğıdı buruşturdu.

Sinirlenemiyordu. Ama öfkelenildiği zamanlarda olduğu gibi, yanaklarına bir titreme geldi. Vezirken değil, hatta daha beylerbeyiyken* bile karşısında yaşlılarından kimse böyle cesurca konuşmamıştı. Tekrar “Acaba deli mi?” diye düşündü. Deli değilse... Bu ne küstahlıktı. Bu derece küstahlık, dünya düzenine karşı değil miydi? Gözlerini daha beter süzdü. İçinden, “Şunun başını vurdursam...” dedi.

Kapıcılara bağırmak için ağzını açacaktı. Aniden vicdanının derin sesini duydu: “İşte, sen de doğru, düz bir lafı çekemiyorsun! Sen de karşında mert bir insan değil, ayaklarını yalayan bir köpek, hor görülmenin altında iki kat olmuş bir maskara, bir rezil istiyorsun!”

Zayıf gözlerini açtı. Avucunda sıktığı kâğıdı yanına koydu. Tekrar Muhsin Çelebi'ye baktı.

* Beylerbeyi: Bir eyaletin en yüksek askeri idarecisi.